

Geiriau Gwlyb

gan Meira Shakespear

Mae llawer o law yn syrthio yng Nghymru, felly mae gennym lawer o enwau am bethau naturiol gwlyb. Wrth gwrs, does dim rhewlifoedd yma, ac mae eira go iawn yn weddol brin hefyd.

Wyddoch chi fod gan iaith yr Escimo neu'r Inwit dros 15 o enwau am fathau gwahanol o eira?

Copiwch y lluosog cywir o'r rhestr ar y dde ar gyfer pob un o'r enwau unigol yn y golofn ar y chwith, yna dysgwch y ddau (unigol a lluosog) gan eu sillibu'n gywir bob tro.

Unigol	Saesneg	Lluosog	
aber	estuary	llifogydd
afon	river	cymerau
argae	dam	rhewlifau
cors	marsh, bog	ffrydiau
cronfa	reservoir	aberoedd
cymer	confluence	pyllau
dŵr	water	llynnoedd
eira	snow	glawogydd
ffos	ditch, leat	nentydd
ffrwd	stream	argaeau
ffynnon	spring, well	moroedd
glaw	rain	rhaedrau
llif	flood, (flow)	tarddleoedd
llyn	lake	afonydd
môr	sea	cronfeydd
nant	stream	dyfroedd
pwll	pool	ffosydd
rhaeadr	waterfall	corsydd

rhewlif	glacier	ffynhonnau
tarddle	source	dim lluosog!

Dim ond **unigol** y geiriau Saesneg sydd wedi'i nodi, er bod y lluosog Cymraeg yno hefyd. Pam hynny?

Beth sydd yn wahanol am **luosog enwau** yn y Gymraeg a'r Saesneg?

Beth ydyn nhw?

Mae rhaid gwybod yn union beth yw'r nodweddion hyn. Defnyddiwch eiriadur os oes angen, yna gwnewch lun bach i ddangos eich bod yn deall yr ystyr. Os ydych chi'n gweithio ar y cyfrifiadur, efallai y medrwch gael hyd i fwy o luniau o fas data "ClipArt" a'u gosod yn eu lle. Mae pedwar wedi'u gwneud yn barod i chi.

aber

afon

argae

cors

cronfa

cymer

dŵr

eira

ffos

ffrwd

ffynnon

glaw

llif

llyn

môr

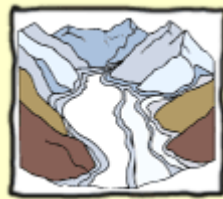
nant

pwll

rhaeadr

rhewlif

tarddle

Cofiwch: nid dyma'r unig enwau cywir yn y Gymraeg am y nodweddion hyn ... er bod y rhan fwyaf yr un fath ym mhob tafodiaith. Glaw ydy glaw i ni i gyd!
Enwau arall am beth ydy **pistyll** a **sgwd**, **mign** a **siglen**?

Llenwi bylchau

Wedi dysgu'r holl enwau ar y rhestr, yn unigol a lluosog, llenwch y bylchau yn y brawddegau isod trwy gyfieithu'r gair Saesneg sydd mewn cromfachau.

Pa dreigladd sydd yn dilyn o?

1. Faint o (reservoirs) _____ sydd yng Nghwm Elan?
2. Sylwch ar yr holl (lakes) _____ sydd i'w gweld o gopa Cader Idris.
3. Mae dwy o (rivers) _____ mwyaf Cymru yn tarddu ar Bumlumon.
4. Yng Nghasnewydd mae (estuary) _____ Afon Wysg.
5. Man poblogaidd iawn gan ymwelwyr ydy (waterfall) _____ Cwm yr Aber.
6. Peidiwch â nofio yn y (pools) _____ yn yr afon – maen nhw'n ddwfn iawn.
7. Gallwch ymweld ag un o (bogs) _____ mwyaf diddorol y wlad ychydig i'r gogledd o Dregaron.
8. Mae'r (streams) _____ yn orlawn ar ôl glaw trwm.
9. Ble mae (waters) _____ Afon Aman ac Afon Llchwyr yn cyfarfod?
10. Rhaid fod y (glacier) _____ a gerfiodd gribau ysgythrog Eryri yn glamp o un mawr.